

Středa 10. března 2021

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

USNESENÍ

EVROPSKÝ PARLAMENT

P9_TA(2021)0071

Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích slučitelný s pravidly WTO**Usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. března 2021 o směru k mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích, který bude slučitelný s pravidly WTO (2020/2043(INI))**

(2021/C 474/01)

Evropský parlament,

- s ohledem na dohodu přijatou dne 12. prosince 2015 na 21. konferenci smluvních stran (COP21) Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) v Paříži (Pařížská dohoda),
- s ohledem na zprávu Programu OSN pro životní prostředí „Emissions Gap Report“ (Zpráva o nedostatečném snižování uhlíku) zveřejněnou v roce 2019,
- s ohledem na zvláštní zprávy Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) o globálním oteplování o 1,5 °C a o oceánech a kryosféře,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. prosince 2019 s názvem „Zelená dohoda pro Evropu“ (COM(2019)0640),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 17. září 2020 s názvem „Zvýšení cílů Evropy v oblasti klimatu do roku 2030“ (COM(2020)0562) a na posouzení dopadů k němu připojené (SWD(2020)0176),
- s ohledem na závěry Evropské rady ze dne 12. prosince 2019 a 17.–21. července 2020,
- s ohledem na své usnesení ze dne 23. července 2020 o závěrech mimořádného zasedání Evropské rady konaného ve dnech 17.–21. července 2020 ⁽¹⁾,
- s ohledem na závěry a doporučení Evropského účetního dvora v jeho zvláštní zprávě č. 18/2020 ze dne 15. září 2020 s názvem „Evropský systém obchodování s emisemi: bezplatné přidělování povolenek bylo třeba zacílit“,
- s ohledem na své usnesení ze dne 28. listopadu 2019 o stavu klimatické a environmentální nouze ⁽²⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. ledna 2020 o Zelené dohodě pro Evropu ⁽³⁾,

⁽¹⁾ Přijaté texty, P9_TA(2020)0206.⁽²⁾ Přijaté texty, P9_TA(2019)0078.⁽³⁾ Přijaté texty, P9_TA(2020)0005.

Středa 10. března 2021

- s ohledem na svůj postoj k cíli v oblasti klimatu pro rok 2030, konkrétně k 60 % snížení emisí skleníkových plynů ve srovnání s úrovněmi v roce 1990 ⁽⁴⁾,
 - s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
 - s ohledem na stanoviska Výboru pro mezinárodní obchod, Hospodářského a měnového výboru, Rozpočtového výboru a Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (A9-0019/2021),
- A. vzhledem k tomu, že nepříznivé dopady změny klimatu představují přímou hrozbu pro živobytí lidí a suchozemské i mořské ekosystémy, jak potvrzují zvláštní zprávy Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) o globálním oteplování o 1,5 °C a o oceánech a kryosféře; vzhledem k tomu, že tyto dopady jsou nerovnoměrně rozloženy, přičemž nejvíce nepříznivých dopadů pocítují chudší země a lidé;
- B. vzhledem k tomu, že podle Světové zdravotnické organizace (WHO) se očekává, že změna klimatu způsobí po roce 2030 přibližně 250 000 dalších úmrtí ročně v důsledku podvýživy, malárie, průjmu a tepelného stresu;
- C. vzhledem k tomu, že průměrná světová teplota již vzrostla o více než 1,1 °C oproti období před průmyslovou revolucí ⁽⁵⁾;
- D. vzhledem k tomu, že EU a její členské státy se v rámci Pařížské dohody zavázaly k provádění opatření v oblasti klimatu na základě nejnovějších dostupných vědeckých důkazů a nyní mají za cíl dosáhnout klimatické neutrality nejpozději do roku 2050;
- E. vzhledem k tomu, že v posledních několika desetiletích se EU podařilo úspěšně oddělit územní emise skleníkových plynů od hospodářského růstu, přičemž emise skleníkových plynů klesly o 24 %, zatímco HDP mezi lety 1990 a 2019 vzrostl o více než 60 %; vzhledem k tomu, že v tom nejsou zohledněny emise EU, které jsou součástí mezinárodního obchodu EU, a proto je její celosvětová uhlíková stopa podceněna;
- F. vzhledem k tomu, že v roce 2015 byl poměr dovezených a vyvezených emisí v EU přibližně 3:1, přičemž dovezeno bylo 1 317 milionů tun CO₂ a vyvezeno 424 milionů tun CO₂ ⁽⁶⁾;
- G. vzhledem k tomu, že stávající právní předpisy EU jsou účinné při plnění dosud přijatých cílů v oblasti klimatu; vzhledem k tomu, že stávající koncepce systému obchodování s emisemi (EU ETS), zejména stávající ustanovení o úniku uhlíku, neposkytuje účinné pobídky pro nezbytnou dekarbonizaci některých odvětví, zejména v průmyslu, a v některých případech vedla k neoprávněným neočekávaným ziskům pro přijímající společnosti, jak zdůraznil Evropský účetní dvůr ⁽⁷⁾;
- H. vzhledem k tomu, že by Komise měla pokračovat ve své práci na vývoji metodik pro zjišťování uhlíkové a environmentální stopy produktu, a to uplatňováním přístupu založeného na celém životním cyklu a zajištěním toho, aby započtení emisí obsažených ve výrobcích co nejvíce odráželo realitu, včetně emisí z mezinárodní dopravy;
- I. vzhledem k tomu, že by Komise měla rovněž zkoumat sledovatelnost výrobků a služeb s cílem přesněji určit všechny dopady jejich životního cyklu, jako jsou těžba a používání materiálů, výrobní proces, využívání energie a použitý způsob dopravy, s cílem vytvořit příslušné databáze;

⁽⁴⁾ Pozměňovací návrhy přijaté Evropským parlamentem dne 8. října 2020 k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (EU) 2018/1999 (evropský právní rámec pro klima) (Přijaté texty, P9_TA(2020)0253).

⁽⁵⁾ Světová meteorologická organizace (WMO), „Statement on the State of the Global Climate in 2019 (Prohlášení o stavu globálního klimatu v roce 2019)“.

⁽⁶⁾ Fezzigna, P., Borghesi, S., Caro, D., „Revising Emission Responsibilities through Consumption-Based Accounting: A European and Post-Brexit Perspective (Revize emisních povinností prostřednictvím účetnictví založeného na spotřebě: Evropská perspektiva a výhled po brexitu)“, *Sustainability*, 17. ledna 2019.

⁽⁷⁾ Viz Zvláštní zpráva EÚD č. 18/2020.

Středa 10. března 2021

- J. vzhledem k tomu, že přibližně 27 % celosvětových emisí CO₂ ze spalování paliv souvisí v současné době se zbožím, s nímž se obchoduje na mezinárodní úrovni⁽⁸⁾; vzhledem k tomu, že 90 % mezinárodní nákladní dopravy probíhá na moři, což vede k významným emisím skleníkových plynů; vzhledem k tomu, že do původního vnitrostátně stanoveného příspěvku EU byly zahrnuty pouze emise skleníkových plynů z vnitrostátní lodní dopravy; vzhledem k tomu, že tyto informace podléhají revizi s ohledem na zvýšený cíl pro rok 2030;
- K. vzhledem k tomu, že krize COVID-19 přinesla několik důležitých ponaučení, a proto je v návrhu Komise na nový nástroj pro oživení, „Next Generation EU“, zdůrazněno, že je třeba posílit evropskou autonomii a odolnost a že jsou zapotřebí krátké okruhy, zejména kratší potravinové dodavatelské řetězce;
- L. vzhledem k tomu, že je nezbytné, aby měla Komise integrovanou vizi politik v oblasti klimatu, například prostřednictvím řešení cílů v oblasti snižování emisí, jako jsou cíle pro námořní dopravu, a to v koordinaci se strategiemi pro stanovování cen uhlíku;
- M. vzhledem k tomu, že zajištění účinného a smysluplného stanovení cen uhlíku v rámci širšího regulačního prostředí může sloužit jako ekonomická pobídka pro rozvoj výrobních postupů s nižší stopou skleníkových plynů a může podnítit investice do inovací a nových technologií zajišťujících dekarbonizaci a oběhovost hospodářství EU; vzhledem k tomu, že v této souvislosti může hrát roli účinný mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM);
- N. vzhledem k tomu, že obchodní výměna může být důležitým nástrojem, kterým lze prosazovat udržitelný rozvoj a přispívat k boji proti změně klimatu; vzhledem k tomu, že jednotný trh EU je druhým největším spotřebitelským trhem na světě a staví Unii do jedinečné pozice tvůrce celosvětových norem;
- O. vzhledem k tomu, že boj proti změně klimatu je jedním z faktorů v oblasti konkurenceschopnosti a sociální spravedlnosti a nabízí významný potenciál, pokud jde o rozvoj průmyslu, vytváření pracovních míst, inovace a regionální rozvoj;
- P. vzhledem k tomu, že článek XX Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) umožňuje členům Světové obchodní organizace provádět opatření, která jsou nezbytná k ochraně života či zdraví lidí, zvířat nebo rostlin (písm. b)) nebo přírodních zdrojů (písm. g));
- Q. vzhledem k tomu, že by EU měla akceptovat, že třetí země může zřídit CBAM, pokud daná země použije vyšší cenu uhlíku;
- R. vzhledem k tomu, že se americký prezident Biden ve svém volebním programu příznivě vyjádřil k zavedení poplatků za uhlíkové vyrovnání nebo kvót na zboží s vysokými emisemi uhlíku ze zemí, které neplní své závazky v oblasti klimatu a životního prostředí; vzhledem k tomu, že by to vytvořilo novou příležitost pro spolupráci mezi EU a USA v boji proti změně klimatu a obnovení tohoto klíčového partnerství;
- S. vzhledem k tomu, že by větší ambice EU v oblasti změny klimatu neměly vést k riziku úniku uhlíku pro evropský průmysl;

Obecné poznámky

1. je hluboce znepokojen tím, že v současné době žádný z předložených vnitrostátně stanovených příspěvků, včetně příspěvku EU a jejích členských států, není v souladu s cílem udržet nárůst světové teploty výrazně pod 2 °C, jak je stanoveno v Pařížské dohodě, a zároveň pokračovat v úsilí o omezení nárůstu teploty na 1,5 °C oproti úrovni před průmyslovou revolucí;
2. je znepokojen nedostatečnou spoluprací některých obchodních partnerů EU v posledních několika letech při mezinárodních jednáních o klimatu, což, jak bylo nedávno vidět na 25. konferenci smluvních stran, podkopává naši kolektivní globální schopnost dosáhnout cílů Pařížské dohody; vybízí všechny strany, aby podporovaly kolektivní celosvětové úsilí založené na vědeckých poznatcích, které může přispět k dosažení těchto cílů; vyzývá Komisi a Radu, aby v rámci UNFCCC prosazovaly transparentní, spravedlivý a inkluzivní rozhodovací proces;

⁽⁸⁾ Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), „CO₂ emissions embodied in international trade and domestic final demand: methodology and results using the OECD inter-country input-output database (Emise CO₂ zahrnuté do mezinárodního obchodu a domácí konečné poptávky: metodologie a výsledky využívající mezistátní databáze OECD vstupů a výstupů)“, 23. listopadu 2020.

Středa 10. března 2021

3. zdůrazňuje, že EU a její členské státy mají odpovědnost a možnost i nadále hrát vedoucí úlohu v celosvětových opatřeních v oblasti klimatu spolu s ostatními předními světovými producenty emisí; poukazuje na to, že EU zaujímá přední místo v globální politice v oblasti změny klimatu, o čemž svědčí přijetí cíle dosáhnout nejpozději do roku 2050 klimatické neutrality a její plán stanovit ambicióznější cíl snižování emisí skleníkových plynů do roku 2030; důrazně vybízí Komisi a členské státy, aby před přijetím i po přijetí legislativního návrhu na CBAM posílily svou diplomatickou činnost v oblasti klimatu a zejména aby zajistily trvalý dialog s obchodními partnery s cílem podnítit globální opatření v oblasti klimatu; zdůrazňuje, že je zapotřebí souběžné diplomatické úsilí s cílem zajistit včasné zapojení zemí sousedících s EU;
4. zdůrazňuje ústřední úlohu občanů a spotřebitelů při transformaci energetiky a význam stimulace a podpory volby pro spotřebitele s cílem snížit dopady změny klimatu prosazováním udržitelných činností a vedlejších přínosů, které vedou k vyšší kvalitě života;
5. bere na vědomí návrh Komise stanovit klimatický cíl EU pro rok 2030 „na alespoň 55 % snížení čistých emisí“ ve srovnání s úrovněmi z roku 1990; zdůrazňuje však skutečnost, že Parlament přijal cíl ve výši 60 %;
6. konstatuje, že i když EU podstatně snížila své domácí emise skleníkových plynů, emise skleníkových plynů pocházející z dovozu do EU neustále rostou, což podryvá úsilí Unie o snížení její globální stopy skleníkových plynů; zdůrazňuje, že více než 20 % domácích emisí CO₂ Unie připadá na čistý dovoz zboží a služeb do EU; domnívá se, že je třeba lépe sledovat emise skleníkových plynů obsažené v dovozu, aby bylo možné určit možná opatření ke snížení globální stopy skleníkových plynů EU;

Navržení mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích slučitelného s pravidly WTO

7. podporuje zavedení mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích za předpokladu, že bude slučitelný s pravidly WTO a dohodami EU o volném obchodu, tj. že nebude diskriminační a nebude představovat skryté omezení mezinárodního obchodu; domnívá se, že by CBAM jako takový vytvořil pobídku pro evropská průmyslová odvětví a obchodní partnery EU k dekarbonizaci jejich průmyslových odvětví, čímž by se podpořila politika EU i celosvětová politika v oblasti klimatu směrem k neutralitě emisí skleníkových plynů v souladu s cíli Pařížské dohody; jednoznačně prohlašuje, že by CBAM měl být určen výhradně k prosazování cílů v oblasti klimatu a neměl by být zneužíván jako nástroj na posilování protekcionismu, neoprávněné diskriminace nebo omezení; zdůrazňuje, že by tento mechanismus měl podporovat ekologické cíle EU, zejména pokud jde o lepší řešení emisí skleníkových plynů obsažených v průmyslu EU a v mezinárodním obchodu, a zároveň by měl být nediskriminační a usilovat o rovné podmínky na celosvětové úrovni;
8. zdůrazňuje, že nejméně rozvinutým zemím a malým ostrovním rozvojovým státům by mělo být poskytnuto zvláštní zacházení s ohledem na jejich specifika a možný negativní dopad CBAM na jejich rozvoj;
9. připomíná konkrétní omezení a výzvy, kterým čelí nejvzdálenější regiony, které jsou umocněny zejména jejich odlehlostí, ostrovní povahou a omezenou velikostí jejich trhu, a požaduje, aby CBAM v souladu s článkem 349 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) náležitě zohlednil jejich specifický charakter;
10. znovu opakuje, že by zavedení CBAM mělo být součástí balíčku legislativních opatření s cílem zajistit rychlé snížení emisí skleníkových plynů pocházejících z výroby a spotřeby v EU, zejména zvýšením energetické účinnosti a využívání energie z obnovitelných zdrojů; zdůrazňuje, že by CBAM měl být spojen s politikami zaměřenými na umožnění a podporu investic do nízkouhlíkových průmyslových procesů, mimo jiné prostřednictvím inovativních finančních nástrojů, nového akčního plánu pro oběhové hospodářství a širší průmyslové politiky EU, která je ambiciózní z hlediska životního prostředí a sociálně spravedlivá, s cílem nasměrovat nízkouhlíkovou reindustrializaci Evropy k místnímu vytváření kvalitních pracovních míst a zajištění konkurenceschopnosti evropského hospodářství při plnění ambicí EU v oblasti klimatu a zajištění předvídatelnosti a jistoty pro zabezpečení investic do klimatické neutrality;
11. zdůrazňuje, že normy pro výrobky mohou zajistit nízkouhlíkovou výrobu účinně využívající zdroje a přispět k zaručení minimálního negativního dopadu používání výrobků na životní prostředí; žádá proto Komisi, aby jako doplněk k zavedení CBAM a na podporu rámce udržitelné výrobní politiky a nového akčního plánu pro oběhové hospodářství navrhla ambicióznější a závaznější normy a standardy pro výrobky uváděné na trh EU, pokud jde o snižování emisí skleníkových plynů a úspory zdrojů a energie;

Středa 10. března 2021

12. domnívá se, že by se CBAM měl vztahovat na veškerý dovoz výrobků a surovin, na něž se vztahuje EU ETS, i když jsou součástí meziproduktů nebo konečných produktů, aby se zabránilo možnému narušení vnitřního trhu a hodnotového řetězce; zdůrazňuje, že na začátku (již do roku 2023) a po posouzení dopadů by se CBAM měl vztahovat na energetický sektor a energeticky náročná průmyslová odvětví, jako je výroba cementu, oceli, hliníku, rafinace ropy, výroba papíru, skla, chemických látek a hnojiv, která stále dostávají velký počet bezplatných povolenek a představují 94 % průmyslových emisí Unie;

13. zdůrazňuje, že by obsah emisí skleníkových plynů v dovozech měl být zohledňován na základě transparentních, spolehlivých a aktuálních referenčních hodnot specifických pro daný produkt na úrovni zařízení ve třetích zemích, a že standardně, pokud dovozce nepřístupní údaje, by měl být započítáván celkový průměrný obsah emisí skleníkových plynů v jednotlivých produktech, přičemž je zapotřebí vzít v úvahu různé výrobní metody s různou náročností na emise; domnívá se, že by se stanovení ceny uhlíku pro dovozy mělo týkat přímých i nepřímých emisí a zohledňovat proto i uhlíkovou náročnost elektrizační soustavy v dané zemi, nebo pokud dovozce zpřístupní příslušné údaje, uhlíkovou náročnost spotřeby energie na úrovni zařízení;

14. konstatuje, že Komise v současné době posuzuje veškeré různé možnosti zavedení CBAM, od daňových nástrojů až po mechanismy využívající EU ETS; zdůrazňuje, že by souběžně s revizí EU ETS měly být přezkoumány možnosti podob CBAM, aby se zajistila jejich doplňkovost a konzistentnost a zabránilo se překrývání, které by vedlo ke dvojí ochraně průmyslových odvětví EU; zdůrazňuje význam transparentního procesu, který je základem CBAM, včetně spolupráce s WTO a obchodními partnery EU v koordinaci s Evropským parlamentem a pečlivého posouzení a srovnání účinnosti, efektivity a právní proveditelnosti různých forem CBAM s cílem snížit celkové celosvětové emise skleníkových plynů; trvá na tom, že prvořadým cílem CBAM je ochrana životního prostředí, a že by proto při výběru nástroje měla hrát zásadní úlohu environmentální kritéria, aby byla zajištěna předvídatelná a dostatečně vysoká cena uhlíku, která podpoří investice do dekarbonizace s cílem dosáhnout cílů Pařížské dohody;

15. zdůrazňuje, že je důležité, aby se vyhodnotily dopady každé z jednotlivých možností na životní úroveň spotřebitelů, zejména osob patřících ke zranitelnějším skupinám, jakož i dopady na příjmy; žádá Komisi, aby do tohoto posouzení dopadů zahrнула rovněž dopady, které budou mít na rozpočet EU příjmy plynoucí z CBAM jakožto vlastní zdroj, a to v závislosti na zvoleném konceptu a podmínkách;

16. domnívá se, že má-li být sníženo možné riziko úniku uhlíku při současném dodržení pravidel WTO, musí CBAM účtovat poplatek za obsah uhlíku v dovážených produktech, který bude odrážet uhlíkové náklady hrazené výrobcí v EU; zdůrazňuje, že stanovení cen uhlíku v rámci CBAM by mělo odrážet dynamický vývoj cen povolenek EU v rámci EU ETS, přičemž je nutné zajistit předvídatelnost a omezit kolísání cen uhlíku; zastává názor, že dovozci by měli kupovat povolenky ze samostatného souboru povolenek EU ETS, jehož cena uhlíku odpovídá ceně uhlíku v den transakce v rámci EU ETS; zdůrazňuje, že zavedení CBAM je pouze jedním z opatření při provádění cílů Zelené dohody pro Evropu a musí být doprovázeno nezbytnými opatřeními v odvětvích, na něž se nevztahuje ETS, jakož i ambiciózní reformou tohoto systému, která zajistí smysluplné stanovení cen uhlíku, jež bude plně respektovat zásadu „znečišťovatel platí“, a přispěje k nezbytnému snížení emisí skleníkových plynů v souladu s aktualizovaným klimatickým cílem EU pro rok 2030 a cílem nulových čistých emisí skleníkových plynů do roku 2050, a to i řešením faktoru lineárního snížení, úpravou stropu a posouzením případné potřeby stanovit minimální cenu uhlíku;

17. zdůrazňuje, že spotřební daň z obsahu uhlíku ve všech spotřebovaných výrobcích, a to domácích i dovážených, by zcela neodstranila riziko úniku uhlíku, byla by technicky náročná vzhledem ke složitosti sledovatelnosti uhlíku v globálních hodnotových řetězcích a mohla by představovat značnou zátěž pro spotřebitele; uznává, že pevně stanovené clo nebo daň z dovozu by mohly být jednoduchým nástrojem, který by poskytl silný a stabilní signál o ceně dováženého uhlíku z hlediska životního prostředí; domnívá se však, že vzhledem ke své pevné povaze by taková daň byla méně flexibilním nástrojem, který by nemohl tolik odrážet měnící se cenu v rámci EU ETS; zdůrazňuje, že v praxi by se měnící se daň, která automaticky odráží cenu v rámci EU ETS, rovnala pomyslnému systému ETS; uznává, že pokud by byl CBAM fiskální povahy, existovala by možnost, že by byl zaveden mechanismus založený na čl. 192 odst. 2 SFEU;

Středa 10. března 2021

18. zdůrazňuje, že dovozci by měli mít možnost prokázat v souladu se standardy EU pro monitorování, vykazování a ověřování EU ETS, že obsah uhlíku v jejich výrobcích je nižší než tyto hodnoty, a odváděná částka by jim měla být odpovídajícím způsobem snížena s cílem podpořit inovace a investice do udržitelných technologií po celém světě; domnívá se, že by to nemělo představovat nepřiměřenou zátěž pro MSP; zdůrazňuje, že provádění tohoto mechanismu bude muset být podpořeno souborem norem EU, které zabrání jeho obcházení nebo zneužívání, a pro jeho řízení bude nutné vytvořit silnou nezávislou infrastrukturu;

19. zdůrazňuje, že CBAM by měl zajistit, aby dovozci ze třetích zemí neplatili za obsah uhlíku ve svých výrobcích dvakrát, a bylo tak s nimi zacházeno stejně a bez diskriminace; vyzývá Komisi, aby pečlivě posoudila dopad různých možností spojených s CBAM na nejméně rozvinuté země;

20. zdůrazňuje, že na rozdíl od ETS by tento mechanismus neměl považovat spalování dřeva jako paliva za uhlíkově neutrální a v rámci revidovaného a aktualizovaného rámce by měl mít cenu i uhlík uložený v těženém dřevu a využívané půdě;

21. naléhavě žádá Komisi, aby zajistila minimalizaci rizika, že se dovozci do EU pokusí vyhnout se tomuto mechanismu nebo ohrozit jeho účinnost, například přesměrováním výroby mezi trhy nebo vývozem polotovárů;

Obchodní aspekty CBAM

22. vyzývá k tomu, aby se Pařížská dohoda a její cíle staly jednou z hlavních zásad obchodní politiky, jíž musí být přizpůsobeny všechny obchodní iniciativy a nástroje příslušných politik, tím, že bude rovněž uvedena jakožto zásadní prvek v dohodách o volném obchodu; je přesvědčen, že taková účelová obchodní politika může významně pomoci při nasměrování hospodářství k dekarbonizaci, aby bylo možné dosáhnout klimatických cílů stanovených v Pařížské dohodě a Zelené dohodě pro Evropu;

23. vyjadřuje hluboké znepokojení nad narušováním mnohostranného obchodního systému; vyzývá Komisi, aby aktivně spolupracovala s vládami obchodních partnerů s cílem zajistit nepřetržitý dialog o této iniciativě, a tím podnítit opatření v oblasti klimatu jak v rámci Unie, tak ze strany jejích obchodních partnerů; zdůrazňuje, že obchodní politika může být a měla by být využívána k podpoře pozitivní agendy v oblasti životního prostředí a k zabránění vzniku velkých rozdílů v úrovních ambicí v oblasti životního prostředí mezi EU a zbytkem světa a že by měl být mechanismus CBAM koncipován jako nástroj doplňující opatření v kapitolech o obchodu a udržitelném rozvoji v dohodách EU o volném obchodu; zdůrazňuje, že konečným cílem iniciativy musí být celosvětové opatření, které zajistí, aby se CBAM stal nadbytečným, neboť zbytek světa se vyrovná úrovni ambicí EU v oblasti snížení emisí CO₂; je proto toho názoru, že CBAM by měl být považován za prostředek k urychlení tohoto procesu, a nikoli za nástroj protekcionismu; očekává, že Komise zahájí jednání o celosvětovém přístupu v rámci WTO nebo G20;

24. domnívá se, že mezinárodní obchod a obchodní politika jsou klíčovými prvky umožňujícími přechod na celosvětové klimaticky neutrální, oběhové hospodářství účinně využívající zdroje, a jako takové podporují globální úsilí o dosažení cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje a Pařížské dohody; domnívá se, že je naléhavě nutné provést komplexní reformu WTO, která by této organizaci umožnila zaručit spravedlivý obchod a zároveň bojovat proti globálnímu oteplování; konstatuje, že pravidla GATT pocházejí z roku 1947, a zastává názor, že je třeba je v současném kontextu klimatické krize přehodnotit; očekává, že Komise urychleně zahájí reformu WTO s cílem dosáhnout souladu s cíli v oblasti klimatu; vyzývá Komisi, aby zintenzivnila své úsilí o dosažení celosvětového stanovování cen CO₂ a usnadnila obchod s technologiemi v oblasti klimatu a ochrany životního prostředí, například prostřednictvím iniciativ v rámci obchodní politiky, jako je dohoda WTO o environmentálních produktech;

25. vyzývá Komisi, aby pokračovala v mnohostranných reformách WTO, které uvedou mezinárodní obchodní právo v soulad s cíli Pařížské dohody a dalšími aspekty mezinárodního práva, zejména s úmluvami Mezinárodní organizace práce (MOP); poukazuje na to, že CBAM je slučitelný s pravidly WTO, pokud je navržen s jasným environmentálním cílem za účelem snížení celosvětových emisí skleníkových plynů a pokud maximálně zachovává ekologickou integritu;

26. zdůrazňuje, že CBAM může přispívat k naplňování cílů udržitelného rozvoje; připomíná, že cílem udržitelného rozvoje je rovněž podpora důstojné práce, a naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila, že zboží uváděné na trh EU bude vyráběno za podmínek, které jsou v souladu s úmluvami MOP;

Středa 10. března 2021

27. konstatuje, že k zajištění slučitelnosti s pravidly WTO by podoba CBAM mohla vycházet z ustanovení GATT, jako je článek I (zacházení podle nejvyšších výhod), článek III (ustanovení o národním zacházení) a případně článek XX (obecná doložka o výjimkách), a že důvody k zavedení tohoto mechanismu by měly být pouze a výhradně ekologické, tj. dosáhnout celosvětového omezení emisí CO₂ a zabránit úniku uhlíku;

28. zdůrazňuje zásadu nediskriminace podle článku III GATT; zdůrazňuje, že klíčovým kritériem pro zajištění slučitelnosti jakéhokoli opatření s pravidly WTO je rovnocenné zacházení s dovozy a domácí produkcí; zdůrazňuje, že CBAM by měl vytvořit rovné podmínky pro domácí a zahraniční výrobce v EU zavedením poplatku rovnocenného systému ETS za emise uhlíku z dováženého zboží v těchto odvětvích bez ohledu na jeho původ, čímž by evropskému průmyslu zajistil plnou ochranu proti úniku uhlíku a zabránil přesunu emisí do třetích zemí; zdůrazňuje, že provádění CBAM by mělo zabránit dvojí ochraně zařízení EU, přičemž je třeba posoudit dopad na vývoz a závislá odvětví v rámci celého hodnotového řetězce; zdůrazňuje, že koncepce CBAM by se měla řídit jednoduchou zásadou, že jedna tuna uhlíku by neměla být chráněna dvakrát;

29. zdůrazňuje, že je důležité zajistit v celosvětovém měřítku rovné podmínky pro konkurenceschopnost evropského průmyslu, aniž by to mělo škodlivé účinky na klima a životní prostředí; naléhavě proto vyzývá Komisi, aby zvážila možnost zavedení vývozních slev, avšak pouze v případě, že bude schopna plně prokázat jejich pozitivní dopad na klima a jejich slučitelnost s pravidly WTO; zdůrazňuje, že s cílem zabránit negativním dopadům na klima vytvářením pobídek pro méně účinné výrobní metody v evropských vývozních odvětvích a zajistit slučitelnost s pravidly WTO by měla být jakákoli forma případné podpory vývozu transparentní a přiměřená, neměla by vést k žádným konkurenčním výhodám pro vývozní odvětví EU ve třetích zemích a měla by být striktně omezena na nejúčinnější zařízení, aby byly zachovány pobídky pro vývozní společnosti z EU ke snižování emisí skleníkových plynů;

30. zdůrazňuje, že každý mechanismus musí vytvářet pobídky pro průmyslová odvětví v EU i v zahraničí, aby vyráběla čisté a konkurenceschopné výrobky, a zabránit úniku uhlíku, aniž by byly ohroženy obchodní příležitosti;

31. konstatuje, že CBAM je součástí Zelené dohody pro Evropu a nástrojem pro dosažení cíle nulových čistých emisí skleníkových plynů v EU do roku 2050; podotýká, že tento mechanismus může mít potenciální přímý nebo nepřímý vliv na většinu průmyslových odvětví s vysokými emisemi uhlíku a odvětví založených na rozsáhlé obchodní výměně a že by měly být v průběhu celého procesu vedeny konzultace; kromě toho konstatuje, že CBAM by mohl ovlivnit dodavatelské řetězce takovým způsobem, že by internalizovaly náklady na uhlík; zdůrazňuje, že takový mechanismus musí mít snadnou správu a že nesmí představovat pro podniky, zejména MSP, nepřiměřenou finanční nebo administrativní zátěž;

CBAM a vlastní zdroje

32. uznává, že CBAM by mohl být proveden buď jako rozšíření stávajícího režimu cel, nebo jako doplňkový systém zahrnutý do stávajícího rámce ETS; zdůrazňuje, že oba přístupy by mohly být v plném souladu s iniciativou týkající se vlastních zdrojů;

33. podporuje záměr Komise využívat příjmy z CBAM jako nový vlastní zdroj pro rozpočet EU a žádá Komisi, aby zajistila plnou transparentnost využívání těchto příjmů; zdůrazňuje však, že rozpočtová úloha CBAM by měla být pouze vedlejším produktem tohoto nástroje; domnívá se, že tyto nové příjmy by měly umožnit větší podporu opatření v oblasti klimatu a cílů Zelené dohody, jako je spravedlivý přechod a dekarbonizace evropského hospodářství, a zvýšení příspěvku EU na mezinárodní financování opatření v oblasti klimatu ve prospěch nejméně rozvinutých zemí a malých ostrovních rozvojových států, které jsou nejvíce ohroženy změnou klimatu, zejména s cílem podpořit je v procesu industrializace založené na čistých a dekarbonizovaných technologiích; vyzývá Komisi, aby ve svém nadcházejícím návrhu zohlednila sociální dopady mechanismu s cílem tyto dopady minimalizovat; zdůrazňuje, že příjmy z CBAM by v žádném případě neměly být použity jako skryté dotace vysoce znečišťujícím evropským odvětvím, což by v konečném důsledku narušilo jeho slučitelnost s WTO;

34. připomíná, že se Parlament, Rada a Komise dohodly, že k vytvoření nových vlastních zdrojů, včetně CBAM, dojde v příštím víceletém finančním rámci, a to na základě interinstitucionální dohody ze dne 16. prosince 2020 o rozpočtové kázní, spolupráci v rozpočtových záležitostech a řádném finančním řízení, jakož i o nových vlastních zdrojích, včetně plánu na zavedení nových vlastních zdrojů (dále jen „interinstitucionální dohoda“) (°); zdůrazňuje, že zahrnutí finančních toků pocházejících z CBAM do rozpočtu EU by pomohlo zmírnit problémy týkající se fiskální rovnocennosti a zajistit jednak

(°) Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 28.

Středa 10. března 2021

spravedlivé rozložení dopadu mezi členské státy a jednak štíhlou strukturu s minimálními správními režijními náklady; dochází proto k závěru, že vymezení těchto výnosů jako vlastního zdroje EU by přineslo snížení podílu příspěvků založených na HND na financování rozpočtu EU, čímž by pomohlo ke spravedlivému rozdělení dopadu CBAM mezi všechny členské státy; domnívá se, že veškeré úspory dosažené na vnitrostátní úrovni v důsledku nižších příspěvků založených na HND poskytnou členským státům větší fiskální prostor;

35. bere na vědomí nejrozumnější střízlivé odhady příjmů, které se pohybují v rozmezí od 5 do 14 miliard EUR ročně v závislosti na působnosti a koncepci nového nástroje; zdůrazňuje skutečnost, že rozpočet EU je v každém případě jedinečně uzpůsoben tomu, aby absorboval výkyvy příjmů, či dokonce dlouhodobé regresivní účinky;

36. je odhodlán zajistit, aby vlastní zdroj založený na CBAM tvořil součást souboru vlastních zdrojů dostatečných k pokrytí úrovně celkových očekávaných výdajů spojených s náklady na splácení půjček vzniklých v souvislosti s nástrojem Next Generation EU, přičemž musí být dodržena zásada univerzality; dále připomíná, že jakýkoli přebytek vzniklý v rámci splátkového plánu musí i nadále zůstat v rozpočtu EU jakožto obecný příjem;

37. zdůrazňuje, že zavedení souboru nových zdrojů vlastních příjmů, jak stanoví plán pro zavedení nových vlastních zdrojů v rámci interinstitucionální dohody, by mohlo usnadnit to, aby byly výdaje na úrovni EU lépe zaměřeny na prioritní oblasti a společné veřejné statky s velkým navýšením efektivity v porovnání s výdaji na úrovni jednotlivých států; připomíná, že pokud by jeden ze tří orgánů nedodržel jakoukoli z podmínek dohodnutých v interinstitucionální dohodě, mohlo by to být důvodem k tomu, aby jeho postup ostatní orgány napadly právní cestou;

38. vyzývá orgány, aby postupovaly aktivně podle ducha a litery plánu pro zavedení nových vlastních zdrojů v rámci interinstitucionální dohody, který stanoví, že tento nový vlastní zdroj má vstoupit v platnost nejpozději do 1. ledna 2023;

Provádění CBAM a další aspekty

39. zdůrazňuje, že provádění CBAM musí doprovázet zrušení všech forem dotací škodlivých pro životní prostředí, které jsou na vnitrostátní úrovni poskytovány energeticky náročným odvětvím; vyzývá Komisi, aby vyhodnotila různé postupy členských států v této oblasti s ohledem na zásadu „znečišťovatel platí“;

40. žádá, aby byl CBAM monitorován prostřednictvím nezávislého orgánu pod záštitou Komise, který by měl pravidelně podávat zprávy a poskytovat Parlamentu, Radě a Komisi na požádání transparentní informace, a to alespoň dvakrát ročně;

41. konstatuje, že EU je největším světovým dovozcem uhlíku a že obsah uhlíku ve zboží vyváženém z EU je výrazně nižší než obsah uhlíku v dováženém zboží; vyjadřuje politování nad tím, že evropské úsilí v boji proti změně klimatu je větší než průměrné mezinárodní úsilí; zdůrazňuje, že pro měření celkového dopadu Unie na klima je zapotřebí spolehlivé metody podávání zpráv, která zohlední emise dováženého zboží a služeb do EU;

42. zdůrazňuje, že dostatečné mezinárodní úsilí v oblasti klimatu, například prostřednictvím stabilního, rozšířeného a konzistentního mezinárodního stanovování cen uhlíku a plně konkurenceschopných technologií, produktů a výrobních procesů s nízkými emisemi učiní tento mechanismus zastaralým; domnívá se, že změna klimatu je celosvětovým problémem, který vyžaduje globální řešení, a proto se domnívá, že EU by měla i nadále podporovat vytvoření celosvětového rámce pro stanovování cen CO₂ v souladu s článkem 6 Pařížské dohody; vybízí Komisi, aby navrhla mechanismus s jasným a ambiciózním harmonogramem jeho provádění a vývoje; připomíná, že některá technická řešení pro snížení emisí CO₂ jsou stále v pilotní fázi, a vyzývá proto Komisi, aby i nadále usilovala o jejich další rozvoj; vyzývá Komisi, aby tento mechanismus navrhla jako součást komplexního strategického balíčku orientovaného na dlouhodobý horizont, který bude v souladu s vytvořením hospodářství s nulovými čistými emisemi skleníkových plynů, jež bude vysoce účinné z hlediska využívání energií a zdrojů a nulových emisí skleníkových plynů, a to nejpozději do roku 2050;

43. připomíná, že politika EU v oblasti klimatu, průmyslová politika a cíl zachovat a zvýšit udržitelný hospodářský růst musí jít ruku v ruce; zdůrazňuje, že každý mechanismus musí být zakotven v průmyslové strategii EU a musí podněcovat průmyslová odvětví k výrobě čistých a konkurenceschopných výrobků;

Středa 10. března 2021

44. zdůrazňuje, že řádně fungující mechanismus by měl zajistit snížení emisí dovážených do EU a zajistit co nejúčinnější ochranu klimatu před rizikem úniku uhlíku, při současném dodržování pravidel WTO; zdůrazňuje, že tento mechanismus musí být navržen tak, aby mohl být snadno zaveden a účinně uplatňován a aby zároveň zabránil obcházení povinností, jako je např. přesouvání zdrojů nebo dovoz pouze částečně hotových nebo konečných výrobků, na něž se mechanismus nevztahuje;

45. vyzývá Komisi, aby poskytla technické poradenství a podporu průmyslu doma i v zahraničí, zejména MSP, při zavádění spolehlivých systémů započítávání emisí skleníkových plynů pro dovoz s cílem zachovat silný evropský průmysl, aniž by to vytvářelo technické problémy pro obchodní partnery;

46. vyzývá ke zvláštnímu posouzení dopadu tohoto mechanismu na MSP a na hospodářskou soutěž na vnitřním trhu; vyzývá k tomu, aby byl v případě potřeby vytvořen podpůrný mechanismus pro MSP, aby se úspěšně přizpůsobily nové tržní realitě, což zabrání tomu, aby se staly obětí nekalých praktik ze strany větších subjektů na trhu;

47. dále konstatuje, že s cílem zabránit nekalé hospodářské soutěži na evropském trhu by mechanismus neměl vytvářet konkurenční nevýhody mezi konkurenčními materiály; zdůrazňuje, že v hospodářské soutěži by neměly být znevýhodněny materiály, které jsou nejšetrnější ke klimatu,

48. zdůrazňuje význam Evropského parlamentu, pokud jde o zastoupení evropských občanů a jejich zájmů a pokud jde o příspěvek k naplňování priorit EU, jako je ochrana klimatu a mezinárodní konkurenceschopnost; vyzývá proto Komisi a Radu, aby plně zapojily Parlament jako spolunormotvůrce do legislativního procesu zavedení tohoto mechanismu;

o

o o

49. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.
